

УДК 338.432

ВПЛИВ РИНКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Мікуляк К. А., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

e-mail: mikulyak@mnau.edu.ua

В умовах ринкової економіки підприємства, які отримали широку господарську самостійність, зіткнулися із необхідністю впровадження принципово нових підходів до забезпечення достатнього рівня економічної безпеки, що потребує суттєвого перетворення всієї системи захисту економічних інтересів.

Підприємства аграрного сектору в умовах ринку займають особливе становище, що не дозволяє повною мірою брати участь у міжгалузевій конкуренції. Сільське господарство, маючи яскраво виражений сезонний характер виробництва, разом із постійними змінами у зовнішньому ринковому

середовищі, спричиненими глобалізаційними процесами, має адаптуватися до нових економічних та технологічних умов.

Ринкова модернізація істотним чином модифікує базові умови аграрного відтворення. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від їх фінансово-господарського стану, адже близько 30% господарств аграрного сектору економіки збиткові, а більша частина з них має прострочену кредиторську заборгованість [2].

Вплив ринкової складової економічної безпеки на розвиток суб'єктів підприємницької діяльності розглядали у своїх наукових працях Ілляшенко С. М. [1], Воронкова Т. Є. [2], Мельник Д. М. [2] та ін.

Ринкова складова економічної безпеки підприємства є комунікаційною складовою та визначається як захист від неефективно обраної моделі поведінки суб'єкта підприємницької діяльності на ринку, помилок у товарній збутовій політиці, політиці ціноутворення, виготовлення недостатньо конкурентоспроможної продукції [3]. Дана складова економічної безпеки характеризує ступінь відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємств аграрного сектору зовнішнім, які генеруються ринковим середовищем.

Погіршення рівня ринкової безпеки впливає на розвиток аграрного виробництва, зокрема через: зменшення частки ринку, яку займає підприємство; послаблення конкурентних позицій й неспроможність протидіяти конкурентному тискові; зниження адаптації підприємства до змін ситуації як на внутрішньому, так і зовнішньому ринку; неможливість одержувати бажані фінансові результати.

Відповідно до методики С. М. Ілляшенко [1], аналіз ринкової складової економічної безпеки повинен здійснюватися на основі оцінки ступеня відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємств аграрного сектору факторам зовнішнього ринкового середовища. Ідентично до методики SWOT-аналізу, фактори внутрішнього середовища поділяються на сильні й слабкі аспекти діяльності підприємства, а зовнішнього – на можливості та загрози [1].

Неузгоджена робота маркетологів, дизайнерів, економістів, низька якість виготовленої продукції, невчасне реагування на зміну кон'юнктури ринку, неефективна збутова мережа, низький рівень культури підприємства є чинниками внутрішнього середовища, які створюють загрозу ринковій безпеці підприємства.

До зовнішніх чинників слід віднести неконтрольоване середовище, яке складається з покупців, посередників, конкурентів, фінансових установ, рекламних агентств, митних і податкових організацій.

Ключовими загрозами для аграрного бізнесу у контексті ринкової складової є: зростання конкуренції на ринку; послаблення конкурентних позицій суб'єктів аграрного бізнесу; відставання від вимог ринку та слабкий маркетинговий менеджмент [2].

За ринкову складову економічної безпеки на підприємстві відповідає служба маркетингу, підтримуючи належний рівень відповідності внутрішніх виробничих можливостей підприємства зовнішнім, які формуються у ринковому середовищі, тобто наскільки виробнича та збутова діяльність відповідають запитам ринку і конкретним потребам споживачів.

Разом із тим, нечесні дії конкурентів, зниження рівня платоспроможності покупців, часті зміни курсу валют, нестабільна політична ситуація в країні та світі негативно впливають на ринкову безпеку аграрного сектору, погіршуючи темпи розвитку аграрного виробництва, у контексті забезпечення необхідної кількості виробленої продукції та її реалізації на зовнішніх й внутрішніх ринках збуту.

Подальшого дослідження потребують питання підтримки достатнього рівня ринкової безпеки суб'єктів аграрного сектору з огляду на погіршення стану ринкових процесів у глобалізаційному середовищі, спричиненими пандемією Covid-19.

Список використаних джерел:

1. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посіб. 2-ге вид., доп і перероб. К. : Центр навчальної літератури. 2004. 220 с.
2. Воронкова Т. Є., Мельник Д. М. Проблема забезпечення економічної безпеки підприємства. URL: <https://cutt.ly/qzDnr41> (дата звернення: 10.03.2021р.).
3. Ринкова складова економічної безпеки підприємства. URL: <https://cutt.ly/UzDns4A> (дата звернення: 11.03.2021р.).